

© MARIJKE ALUWÉ

DRUK STARTJAAR OP VARKENSCAMPUS

Zowat een jaar geleden werd de varkenscampus op de ILVO-site in Melle plechtig geopend. Een combinatie van onderzoek en onderwijs stonden bij deze nieuwbouw voorop. Wij polsten bij Marijke Aluwé, coördinator van de proefstal, naar de ervaringen en realisaties tijdens dit eerste werkjaar. – *Anne Vandenbosch*

Deze nieuwbouw werd ingeplant op de terreinen van ILVO-Dier in Melle maar is een gezamenlijke realisatie van ILVO, UGent en HoGent. De varkenscampus is een opvallend gebouw met dubbele nok langs de Heidestraat. De stal biedt plaats aan 105 zeugen, 600 biggen en 768 vleesvarkens (zie ook *Management&Techniek 7* van 10 april 2015). Onder de rechternok zitten de dek-, dracht- en kraamafdeling samen met de quarantaineafdeling, de berenstal en de biggenafdeling; in de linkervleugel werden de vleesvarkensafdelingen ondergebracht. Tussen beide stalgedeelten ligt een openluchtloperij met ramen naar de diverse compartimenten. Gloednieuw is de grote dubbele luchtwasser aan de voorgevel van de vleesvarkensstal. Deze werd begin maart opgestart.

Stal geleidelijk opgevuld

“De officiële opening gebeurde op 21 april 2015. De stal was op dat moment grotendeels klaar, maar aan verschillende afdelingen moesten her en der nog wat laatste aanpassingen gebeuren”, vertelt

Marijke. “De zeugen kwamen hier natuurlijk ook niet allemaal tegelijkertijd aan. We werken volgens het driewekenstelsel, dus met 7 groepen van 15 zeugen. De eerste 4 groepen gelten werden in juni aangeleverd, de volgende 3 groepen in september. Dat was telkens organisatorisch toch een hele puzzel. We kozen deels voor onze gebruikelijke genetica, namelijk hybride zeugen van

.....
De varkenscampus heeft een belangrijke onderwijsopdracht. Vorig jaar werden er meer dan 600 studenten ontvangen.
.....

RA-SE Genetics. Daarnaast zetten we nu ook Topigs 20-zeugen in. De eerste zeugen wierpen in november, waardoor we de eerste biggen nog voor de jaarwisseling speenden. Dat was zo'n beetje onze 'echte' start, we namen vanaf dan

immers ook de biggenafdelingen in gebruik. Intussen zitten ook eigen biggen in de vleesvarkensafdeling.”

Ervaring opdoen

De opstart was een hele belevenis. “Het vaste team, met Kelly Relaes als bedrijfsleider van de varkenscampus en 2 medewerkers Bernard en Loes, maakte alle kinderziekten maar ook het plezier van de start van een nieuw bedrijf volledig mee. Alles verliep hier immers voor 'de eerste keer'. Nu alle afdelingen gevuld zijn, beginnen alle taken en handelingen weliswaar een vaste routine te krijgen en verloopt het werk vlot. Maar we moesten bijvoorbeeld ervaring opdoen met de ingestrooide drachtige zeugenstal. Om de 6 weken halen we al het stro eruit. We maken gebruik van een stroblazer om in te strooien, want er werd geen stro-opslag in de stal voorzien. Het geeft de mogelijkheid om bijvoorbeeld verschillende strotypes uit te testen, het effect van een stroruimte op het dierenwelzijn op te volgen en het gedrag van de zeugen te observeren. Sowieso zaten er

tot nog toe enkel gelten in de stapel, een eventuele invloed op de opnamecapaciteit zullen we dus pas bij volgende ronden kunnen vaststellen. Het gebruik van stro is niet evident in combinatie met roostervloeren en zorgt voor extra werk, maar we zien ook dat de zeugen de stroruimte aangenaam vinden en er veel gebruik van maken.

In de dekstal zijn we aan de tweede inseminatie toe. We merken dat het al heel wat vlotter gaat dan bij die eerste ronde. We telden gemiddeld 12 dieren per groep in de kraamstal terwijl we er 15 beogen. Niet alle gelten raakten drachtig. Dat is niet ongewoon, maar ongetwijfeld was dit ook een neveneffect van de opstart van het bedrijf." Marijke kon ons al de eerste productiecijfers meegeven: "Het zijn weliswaar slechts beperkte resultaten van de eerste 4 groepen gelten, maar met 14,3 geboren biggen per zeug mogen we best tevreden zijn. Aangezien we maar 11,1 biggen per zeug spenden, is dit aspect zeker voor verbetering vatbaar. De sterfte in de biggenbatterij bedroeg slechts 1,5%."

Proeven in de vleesvarkensstal

Alhoewel er nog geen eigen vleesvarkens beschikbaar waren, stonden de vleesvarkensafdelingen het voorbije jaar niet leeg. "We kochten biggen aan, zodat we alvast proeven konden opstarten. Zo loopt er een project (Vlevagewicht) waarbij we de invloed van het slachtgewicht op de zootecnische resultaten en de slachtkwaliteit nagaan bij beren, barge, immunocastraten en gelten. Doel is om naargelang het geslacht van de dieren het optimale slachtgewicht te zoeken. We voerden de dieren af op een slachtgewicht van respectievelijk 105, 117 en 130 kg. Die eerste ronde startte in augustus, deze vleesvarkens werden voor Nieuwjaar geslacht. Voor de tweede ronde binnen deze proef kochten we opnieuw biggen aan. Sinds januari loopt binnen hetzelfde project ook een proef waarbij we de effecten van voederen met pellets en meel nagaan bij de 4 'geslachten'. Dat is onze eerste biggen- en vleesvarkensproef met eigen dieren. Deze proef loopt tot de zomer.

Momenteel zijn de 16 afdelingen met telkens ruimte voor 48 dieren dus allemaal in gebruik. Tijdens de afmest kunnen we onder meer de invloed van het voeder, management en de ventilatie opvolgen.

In de werkgang tussen de vleesvarkensafdelingen werd een individuele weegschaal geplaatst. De voorbije maanden

werd deze al intensief uitgetest. "Die weegschaal werkt vlot", zegt Marijke. "De varkens worden immers meermaals gewogen tijdens onze proeven, alsook het restvoeder. De plaatsing van kantelbare voederbakken was dan ook een goede keuze, je kan er veel ergonomischer mee werken. Momenteel stellen we ons wel vragen bij het gebruik van voeder in zakgoed, wat wel eigen is aan een proefstal. Zakgoed is immers erg betrouwbaar inzake volume én je riskeert geen versleping. Maar het vergt heel wat extra arbeid én opslagcapaciteit. We hadden die opslagruimte dubbel moeten bemeten. We overwegen om een gedeelte van deze voeders toch in bulk aan te kopen en met

een voederwagen te verdelen. Daarom testen we binnenkort zo'n toestel. Die moet vooral heel correct afwegen, een noodzaak bij voederproeven." In de vleesvarkensstal zijn vanaf komende zomer ook emissiemetingen gepland door de onderzoekers van ILVO. De luchtwasser werd nog maar pas in gebruik genomen. Hij is standaard aangesloten op het vleesvarkensgedeelte waar de hokken met een volledige roostervloer uitgevoerd zijn. Het is de bedoeling om verschillende technieken – biologische, chemische en gecombineerde luchtwassers – te vergelijken. De 2 luchtwassers werden naast elkaar geplaatst op een verhoogd platform. "In de eerste fase

1 De drachtigezeugenstal is ingestrooid. Het gebruik van stro is niet evident in combinatie met roostervloeren en het zorgt voor extra werk, maar de zeugen vinden het stro aangenaam. Ze maken er dan ook veel gebruik van. 2 Sinds januari loopt een proef waarbij de effecten van voederen met pellets en meel worden nagaan bij beren, barge, immunocastraten en gelten. Het is de eerste biggen- en vleesvarkensproef met eigen dieren.

werd de biologische wasser opgestart. We zullen dat proces van nabij volgen, zodat wij in de toekomst hierover ook advies kunnen geven. In de onderzoeksprojecten Airscrub en IWT BLES wordt onder meer gezocht naar een verbeterd procesontwerp en een meer accurate processturing van luchtwassers.”

Educatief luik

Van bij de eerste plannen was het duidelijk dat de varkenscampus ook een onderwijsopdracht moest vervullen. Er bestond immers een grote behoefte aan toekomstgerichte infrastructuur voor de opleidingen diergeneeskunde, bio(ingenieurs)wetenschappen en voor de bachelors Dierenzorg en Landbouw. Ook het vinden van stageplaatsen op praktijkbedrijven in de varkenssector bleek voor deze studenten niet evident. De varkenscampus komt aan beide aspecten tegemoet. Marijke: “We ontvingen vorig jaar meer dan 600 studenten. Dat betekent dat we wekelijks heel wat volk over de vloer kregen. Een deel hiervan komt enkel kijken, anderen komen ervaring opdoen in het kader van bepaalde vakken binnen hun opleiding. Zeven studenten kwamen een weekje stage lopen en 3 studenten deden een langlopende stage. Bij deze praktijkstages leren ze echt het reilen en zeilen op een varkensbedrijf kennen. Er moet dus een goede wisselwerking zijn met de vaste medewerkers. Maar we ervaren dat het een win-winsituatie is voor beide partijen. De studenten geven namelijk zelf ook nuttige input en feedback voor onze werking.”

Alle bezoekers moeten door de hygiënesluis. “Ook op dit vlak heeft de varkenscampus een voorbeeldfunctie”, benadrukt

Vorig jaar kwamen er meer dan 600 studenten naar de varkenscampus. Een deel hiervan komt enkel kijken, anderen komen ervaring opdoen in het kader van bepaalde vakken binnen hun opleiding.

Marijke. “Bioveiligheid is meer dan ooit een belangrijk aspect in de bedrijfsvoering van een varkensbedrijf. Voor onze medewerkers en vaste bezoekers is het nemen van een douche en de kledingwissel intussen routine. Het bezoek van groepen van 12 personen verloopt met onze 4 douches behoorlijk vlot, bij grotere groepen moeten we extra tijd incalculeren. Het onderhoud van de hygiënesluis en de was van de bedrijfskledij hebben we uitbesteed, want dat is een hele klus. De studenten worden meestal begeleid door vaste begeleiders die de werking en routine van onze stal ondertussen al goed kennen. De studenten worden, waar mogelijk, bij onze taken betrokken. Aangezien we in een driewekensysteem werken is dat zeker niet elke week hetzelfde.”

Rendabel draaien

Alle bouwwerkzaamheden op de varkenscampus zijn grotendeels achter de rug.

“Nu de luchtwasser er staat, kan de finale inkleding van de stal gebeuren. Zo moet er nog wat betonverharding en beplanting bij komen. Het is de bedoeling dat we dit varkensbedrijf rendabel uitbaten, maar als proefstal zijn we evenzeer getroffen door de crisis in de sector als de praktijkbedrijven. Als opstartend bedrijf en met verlieslatende marktprijzen realiseren we dit jaar nog geen begroting in evenwicht ... 2017 wordt ons referentiejaar”, besluit Marijke ons gesprek. ■